

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเมื่อต้องเรียนที่บ้าน

Assessing early childhood development when studying at home

ณัฐิกา สุริยวงษ์

Nuttika Suriyawong

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1

Corresponding Author, Email: sv.nuttika@gmail.com

Received December 1, 2021; Revised March 22, 2022; Accepted: March 31, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้สอนปฐมวัย ผู้ปกครอง ผู้วิจัย หรือผู้ที่สนใจต้องการศึกษาในเรื่องการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงของเด็กปฐมวัย มีแนวทางในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมุ่งประเด็นสำคัญไปที่การประเมินพัฒนาการเมื่อเด็กต้องเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการร่วมกับครูผู้สอนปฐมวัย บทความนี้ประกอบไปด้วย 1) หลักการจัดประสบการณ์ 2) บทบาทของครูผู้สอนและผู้ปกครอง 3) ทำไมต้องประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย 4) 6 กิจกรรมหลักกับการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง ซึ่งมีการนำเสนอเครื่องมือการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก จากประเด็นดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนปฐมวัยและผู้ปกครองมีการดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่การจัดประสบการณ์จนถึงการประเมินพัฒนาการอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : การประเมิน; พัฒนาการเด็กปฐมวัย; ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

Abstract

This article aims to provide early childhood teachers, parents, researchers, or those interested in studying the authentic assessment of early childhood. There are guidelines for assessing early childhood development. It focuses on the authentic assessment when children are learning at home. Parents are important role in

arranging experiences and assessing development with early childhood teachers. This article consists of 1) Principles of organizing experiences 2) Roles of teachers and parents 3) Why early childhood development assessment 4) 6 main activities and authentic assessment. An authentic assessment tool is presented in accordance with the activities provided for the child. From the above issues, it will be a guideline for early childhood teachers and parents to work together from experience management to appropriate authentic assessment.

Keywords: Assessment; Early childhood development; Parents are participation

บทนำ

เด็กปฐมวัย เป็นช่วงวัยเริ่มต้นของชีวิต การเรียนรู้และการพัฒนาอย่างรอบด้าน เต็มศักยภาพ เป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพ ประสิทธิภาพตลอดช่วงชีวิต ก้าวสู่การเป็นพลเมืองในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นเด็กจะต้องได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการที่มีคุณภาพส่งผลต่อประสิทธิภาพ เพิ่มจุดแข็ง ลดจุดอ่อน โดยรัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ลงมือช่วยกันพัฒนาเด็กปฐมวัยภายใต้สภาพแวดล้อม บริบทที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความปลอดภัย (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) บุคคลสำคัญลำดับแรกที่มีความใกล้ชิดกับเด็กปฐมวัย คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่จะคอยให้การอบรมเลี้ยงดู จัดการศึกษา ประสพการณ์และกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย จะเห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเด็กปฐมวัยจะเป็นผู้ที่อยู่แวดล้อมเด็กเป็นสภาพแวดล้อมบริบทที่สำคัญ ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กภายใต้สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ (Vyskotky, อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2556) ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพราะในการอบรมเลี้ยงดูหรือการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย จะให้ความสำคัญบทบาทของครูผู้สอนอย่างเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการ จัดประสบการณ์ จัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม ตลอดจนติดตาม สังเกตพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ดังที่กำหนดไว้หลักการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่ว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับครู เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยหลักการสำคัญประการหนึ่งที่ระบุไว้อย่างชัดเจน คือ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาเด็ก ระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองนั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Cohen Uphoff, 1977 อ้างถึงใน ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย, 2552) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ไว้ 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ชั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ชั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ชั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในประเทศไทย รูปแบบการ

มีส่วนร่วมของครอบครัวด้านการศึกษามักจะเห็นได้อย่างชัดเจนในระดับปฐมวัย โดยเฉพาะในชั้นเด็กเล็ก และชั้นอนุบาล ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองมักจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการพบปะ พูดคุย และเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน หรือพัฒนาการเรียนรู้อะไรของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับเด็ก ดังที่ (Decker and Decker, 1984) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาต่อพัฒนาการของเด็ก จะช่วยให้เด็กรู้สึกมีพลัง ปลอดภัย เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เนื่องจากมีความคุ้นเคย ไม่ว่าจะทำกิจกรรมใด เด็กจะเกิดความไว้วางใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์ จิตใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความพร้อมในการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้สูงขึ้น นอกจากนี้ (Sarah, 1971) และ (Leeper, 1979) ยังกล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ในทำนองเดียวกันว่า บ้านและโรงเรียนมีหน้าที่สำคัญให้การศึกษาแก่เด็กถ้าขาดความร่วมมือและการช่วยเหลือจากบ้านในการพัฒนาเด็กโรงเรียนจะไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองและครูจะต้องพยายามทำหน้าที่ร่วมกัน เพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็ก ความสัมพันธ์ที่กระชับระหว่างครูและผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ตั้งแต่ระยะเวลาแรกจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กในอนาคต ผู้ปกครองและครูจะต้องรู้จักเด็กทุกด้านทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านเพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูที่มีคุณภาพในขณะที่เด็กอยู่ในระยะแรกของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กในอนาคต

เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน เชื้อกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนต้องมีการปรับเปลี่ยน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและครอบครัว เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องเรียนรู้ที่บ้าน ตามมาตรการความปลอดภัย ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการจัดประสบการณ์ อำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ และประเมินพัฒนาการเพื่อส่งต่อให้ครูประจำชั้น ภายใต้การกำกับ ติดตามของครูผู้สอน

จากความสำคัญดังกล่าว ไม่เพียงแต่พ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาทในการวางแผน การจัดประสบการณ์ทั้งที่บ้านและโรงเรียนเท่านั้น การมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการนับว่ามีความสำคัญยิ่ง ดังที่มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติได้กำหนดไว้ในมาตรฐานด้านที่ 2 นอกจากการจัดกิจกรรม ประสบการณ์ การจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แล้ว ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน จะต้องมีส่วนในการสังเกต ประเมินพัฒนาการ เผื่อระวังติดตามพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลต่อไป การจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสะท้อนความรู้ ทักษะ ความสามารถ เจตคติของเด็กให้เราทราบได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ แต่จะต้องมีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพื่อให้ทราบถึงผลของการพัฒนา เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน หรือไม่ จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา มีอะไรบ้างสอดคล้องกับแนวคิดของ (สุเทพ อ่วมเจริญ, มปป.) ที่ว่า กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันในกระบวนการการศึกษาในชั้นเรียนที่ถือว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนรู้อาจจะต้องมีการวางแผนไว้อย่างดีเยี่ยม การสอนต้องมีความเหมาะสมเพื่อให้แน่ใจถึงผลการ

เรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งหมายรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านพุททธิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งในการประเมินผลผู้เรียนหรือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะต้องประเมินให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก ประเมินตามสภาพจริง อันจะนำมาซึ่งการประเมินที่เกิดประโยชน์และคุณค่าอย่างแท้จริง

แนวคิดการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเมื่อจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่บ้าน ได้มาจากการศึกษาแนวคิดการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการ ดังต่อไปนี้

1. **แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์** เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์และพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.1 **ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการประเมินพัฒนาการ** (Vyskotky อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2556) นักจิตวิทยาทฤษฎีพัฒนาการทางเชาญปัญญา กล่าวว่าวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย บุคคลที่อยู่ในแวดล้อมเด็กทั้งครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการ จัดประสบการณ์ จัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดของ (Cohen Uphoff, 1977: 7-10 อ้างถึงใน ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย, 2552) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจเพื่อการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมิน รูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัวด้านการศึกษาจะเห็นได้อย่างชัดเจนในระดับปฐมวัย โดยเฉพาะในชั้นเด็กเล็กและชั้นอนุบาล ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองมักจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการพบปะ พูดคุย และเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน หรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน เป็นต้น ประสบการณ์ (Mcafee และ Leong, 1994) นักการศึกษาได้สรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้า นำข้อมูลที่ได้พัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล สื่อสารและรายงานรับทราบร่วมกันระหว่างโรงเรียนและบ้าน

1.2 **หลักการจัดการเรียนรู้ตามประสบการณ์** ก่อนที่จะทำความเข้าใจในเรื่องการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงในเด็กปฐมวัย ครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรทำความเข้าใจหลักการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับ (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 2560) เพราะในการประเมินพัฒนาการนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำการประเมิน จะต้องจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมต่างๆ ใน 6 กิจกรรมหลัก ซึ่งอยู่ภายใต้หลักการสำคัญ ดังนี้

- 1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- 2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

5) ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวคิดการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย การประเมินพัฒนาการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดประสบการณ์ (Mcafee และ Leong, 1994) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ดังนี้

1) การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการที่จะเข้าใจพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก

2) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะมีประโยชน์ในการวางแผนการเรียนการสอน และการตัดสินใจต่างๆ ที่ส่งผลต่อเด็กปฐมวัย

3) การประเมินผลเด็กปฐมวัยจะช่วยให้ทราบถึงเด็กซึ่งอาจต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ (Special help)

4) การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีจุดประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับเด็กโดยมีการรายงานผลและสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ

วิธีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ควรใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง นั่นคือ การประเมินพัฒนาการ เป็นรายบุคคลผ่านชีวิตประจำวันของเด็ก นักการศึกษาทั้ง (บุษบง ต้นตวงค์ และ ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ, 2561) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ให้ความสำคัญกับการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการประเมิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทักษะสำคัญยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติได้จนเกิดเป็นทักษะ นอกจากนี้ยังนำไปสู่การสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้สรุปได้ว่า หลักการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง ประกอบด้วย

1) ประเมินอย่างเป็นองค์รวมครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน

2) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3) สภาพการประเมินต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กโดยจัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวันประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

4) การประเมินอย่างเป็นระบบ มีการประเมินเป็นขั้นตอน

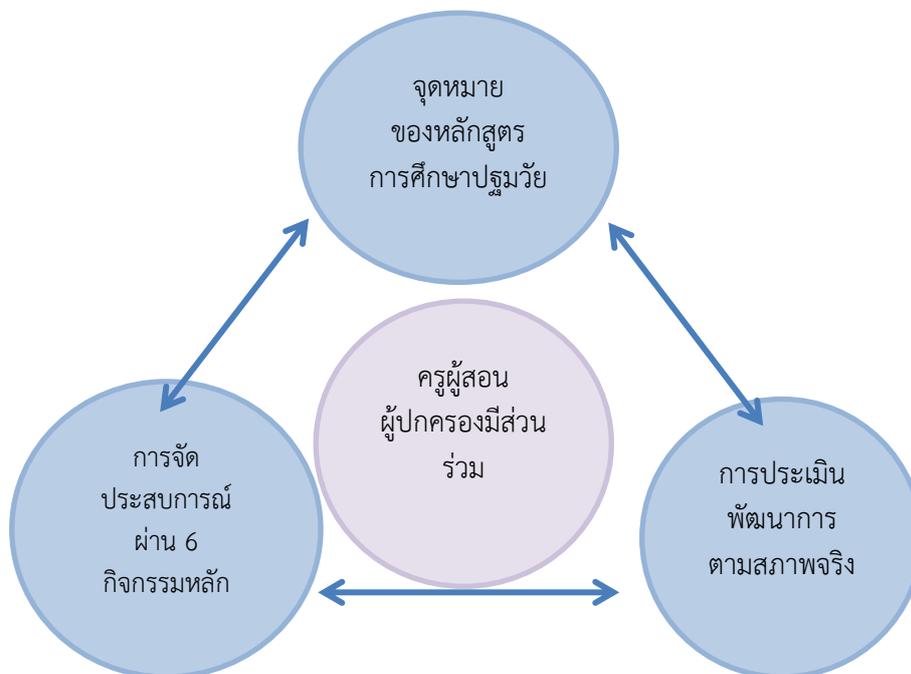
5) เครื่องมือประเมินมีความหลากหลาย สอดคล้องกับกิจกรรม จุดประสงค์ที่จะประเมินและไม่ใช้แบบทดสอบ

ทั้งนี้วิธีการประเมินพัฒนาการจะมีทั้งวิธีเชิงปริมาณและวิธีเชิงคุณภาพ แสดงว่า เครื่องมือในการประเมินพัฒนาการต้องสะท้อนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือประเมินพัฒนาการเชิงปริมาณ เช่น แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบ Rubric Scoring เครื่องมือประเมินพัฒนาการเชิงคุณภาพ เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกคำพูดเด็ก แฟ้มสะสมงาน

การนี้ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะต้องศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงในเด็กปฐมวัย ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมที่จัด

ให้กับเด็กปฐมวัยด้วย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ ไปสู่จุดหมายที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แสดงได้ดังแผนภาพ

ในการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กเรียนที่บ้าน และผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการ ดังจะเห็นได้จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น เพราะโดยส่วนใหญ่ พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องการให้มีการประเมินพัฒนาการ เนื่องจากจะได้ทราบว่าลูกของตนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร มีทักษะ ความรู้ความเข้าใจมากน้อยแค่ไหน จะสามารถช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาในทิศทางใดได้บ้างเพื่อให้ลูกได้มีพัฒนาการที่ดี เป็นไปตามวัย ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องออกแบบและสร้างเครื่องมือการประเมินให้เหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่ให้ผู้ปกครองจัดกับเด็กเมื่อเรียนรู้ที่บ้าน วิธีการประเมินพัฒนาการ เครื่องมือในการประเมินพัฒนาการก็ต้องสอดคล้องกับกิจกรรม การจัดประสบการณ์ ครูผู้สอนและพ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

ก. บทบาทครูผู้สอน การออกแบบเครื่องมือการประเมินพัฒนาการนั้น ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการออกแบบและสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการให้กับผู้ปกครองเพื่อนำไปใช้ โดยสามารถปฏิบัติได้ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการ หลักการสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง

2) ศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนตนเองที่เกี่ยวข้องกับหลักการประเมินพัฒนาการ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน

3) วิเคราะห์แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อทำความเข้าใจในหน่วย หรือกิจกรรมที่จัดประสบการณ์ในสัปดาห์นั้นๆ เพื่อนำสู่การทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ กิจกรรมการจัดประสบการณ์ ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เครื่องมือการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบของแผน

4) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถของผู้ปกครองในเรื่องการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการ

5) ออกแบบและสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ ครอบคลุม 6 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรีหรือเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

6) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการประเมินพัฒนาการโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจเป็นครูวิชาการ หัวหน้าสายชั้น ศึกษานิเทศก์ ซึ่งแต่ละท่านมีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการศึกษาปฐมวัย การวัดผลประเมินผลในระดับปฐมวัย

7) สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการนำเครื่องมือประเมินพัฒนาการไปใช้กับเด็กปฐมวัย โดยอธิบายควบคู่กับแผนการจัดประสบการณ์ ผ่าน 6 กิจกรรมหลัก อาจเป็นคู่มือ เล่มแนวทางการจัดประสบการณ์ให้ผู้ปกครอง รวมถึงเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับแต่ละกิจกรรม ซึ่งจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

8) นำผลการประเมินจากผู้ปกครองมาวิเคราะห์ แผลผล

ข. บทบาทของผู้ปกครอง มาจากข้อพิจารณาบทบาท ดังนี้

1) ทำความเข้าใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องจัดประสบการณ์ที่บ้าน จากครูผู้สอนปฐมวัย โดยศึกษารายละเอียดของกิจกรรมว่าต้องจัดกิจกรรมใดบ้าง เพื่อนำสู่การประเมินพัฒนาการ

2) ศึกษา ทำความเข้าใจ เครื่องมือการประเมินพัฒนาการที่ครูผู้สอนที่สร้างไว้สำหรับให้ผู้ปกครองประเมิน ทั้งเครื่องมือที่เป็นเชิงปริมาณและเครื่องมือเชิงคุณภาพ

3) จัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยผ่าน 6 กิจกรรมหลัก พร้อมทั้งประเมินพัฒนาการตามเครื่องมือที่ครูผู้สอนปฐมวัยได้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ปกครองได้นำไปใช้

4) นำผลการประเมินส่งต่อให้ครูผู้สอน สื่อสารทำความเข้าใจกับครูผู้สอนเพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของเด็กปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลมาส่งเสริม พัฒนา หรือแก้ปัญหาเด็กตามผลการประเมินต่อไป

การออกแบบกิจกรรมกับการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง

ผู้ปกครองจะต้องทำความเข้าใจกิจกรรมจาก 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรีหรือเล่นตามมุม กิจกรรม

กลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ว่าจะต้องจัดประสบการณ์ใดบ้างให้เด็กปฐมวัย พร้อมทั้งทำความเข้าใจวิธีการประเมินพัฒนาการและเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่ครูปฐมวัยเป็นผู้สร้างเครื่องมือให้

ในการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กเรียนที่บ้าน และผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการ ดังจะเห็นได้จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น เพราะโดยส่วนใหญ่ พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องการให้มีการประเมินพัฒนาการ เนื่องจากจะได้ทราบว่าลูกของตนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร มีทักษะ ความรู้ความเข้าใจมากน้อยแค่ไหน จะสามารถช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาในทิศทางใดได้บ้างเพื่อให้ลูกได้มีพัฒนาการที่ดี เป็นไปตามวัย ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องออกแบบและสร้างเครื่องมือการประเมินให้เหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่ให้ผู้ปกครองจัดกับเด็กเมื่อเรียนรู้ที่บ้าน วิธีการประเมินพัฒนาการ เครื่องมือในการประเมินพัฒนาการก็ต้องสอดคล้องกับกิจกรรม การจัดประสบการณ์เช่นกัน ทั้งนี้จะนำเสนอรายละเอียดของกิจกรรมที่ผู้ปกครองจะนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ ซึ่งจะได้ยกตัวอย่างกิจกรรม พร้อมทั้งรายละเอียด ลักษณะเฉพาะที่เป็นจุดเด่นของกิจกรรมนั้นๆ เพื่อเชื่อมโยงสู่วิธีการประเมินพัฒนาการและเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการ ตัวอย่างของเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปสื่อสาร ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมที่ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ มุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ โดยมีรูปแบบ ดังนี้

ก. ลักษณะกิจกรรม เป็นลักษณะกิจกรรมการเคลื่อนไหวกลางแจ้ง โดยมีลักษณะต่อไปนี้

- ให้เด็กเต้นประกอบเพลง ทำท่าทางตามที่เด็กๆคิด หากผู้ปกครองมาร่วมเต้นด้วย จะยิ่งกระตุ้นให้เด็กสนใจในกิจกรรม

- กิจกรรมทำท่าทางเลียนแบบคน สัตว์ สิ่งของ อาจให้ผู้ปกครองพูดชื่อหรือให้ดูภาพสัตว์ แล้วเด็กๆทำท่าทาง พูดชื่ออาชีพแล้วแสดงท่าทางของอาชีพเหล่านั้น ยิ่งถ้ามีภาพประกอบหรือของเล่นมาประกอบด้วยจะเพิ่มความสนุกให้ทั้งเด็กและผู้ปกครอง

กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ ได้ออกกำลัง พัฒนากล้ามเนื้อ กิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ เช่น

- การเล่นเกมไทยต่างๆ ที่ผู้ปกครองเคยเล่นสมัยยังเป็นเด็ก เช่น กาฟักไข่ มอญซ่อนผ้า วิ่งเปี้ยว

- กีฬาต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัย หรือนำกีฬามาประยุกต์ เช่น วิ่งไล่จับ วิ่งแข่ง กระโดดกระต่ายขาเดียว

ทั้ง 2 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เน้นความสำคัญของการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ การทรงตัว การประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อ

เครื่องมือการประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการด้านร่างกาย ซึ่งเป็นแบบประเมินอย่างง่าย ไม่ซับซ้อน เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถทำความเข้าใจและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

ข. วิธีดำเนินการ ให้ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยหลังจากจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและกิจกรรมกลางแจ้ง โดยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะและกิจกรรมกลางแจ้งตามหน่วยการจัดประสบการณ์ ผ่านกิจกรรม ที่ครูผู้สอนออกแบบและได้สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการด้านร่างกายในแบบประเมิน โดยผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรม ตามประเด็นการประเมิน

3. ในการบันทึกการประเมินให้ผู้ปกครองทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าพฤติกรรมนั้น ถ้ามีข้อสังเกตเพิ่มเติมให้บันทึกไว้ตอนท้ายรายการ

ชื่อ-สกุลเด็ก.....อายุ.....ปี.....

เดือนวัน เดือน ปี ที่ประเมินพัฒนาการ.....

- เดินต่อเท้าไปข้างหน้า ตามแนวที่กำหนดได้
- เดินต่อเท้าถอยหลังได้ต่อเนื่อง
- กระโดดขาเดียวได้ต่อเนื่องอย่างน้อย 10 ครั้ง
- วิ่งเก็บของได้คล่องแคล่ว
- กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- วิ่งหลบสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยมีรูปแบบ ดังนี้

ก. ลักษณะกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ การสังเกต การฟัง การพูด การคิดแก้ปัญหา เน้นการลงมือกระทำ กิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ เช่น

- กิจกรรมการเล่าข่าว เหตุการณ์ สนทนากับเด็ก พูดคุยถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

- กิจกรรมการเล่านิทาน ผู้ปกครองอาจเล่านิทานจากหนังสือ หรือแต่งนิทานขึ้นมาเอง หรือ ลองชวนเด็กๆ มาแต่งเรื่องราวให้ร้อยเรียงกัน จากสิ่งของใกล้ตัว แล้ววาดภาพตามเรื่องที่แต่งขึ้นก็ สนุกไม่น้อย

- กิจกรรมประกอบอาหาร ให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำอาหารรับประทานที่บ้าน ก็สนุกไม่น้อย เด็กๆยังได้พัฒนาทักษะการสังเกต ต่อยอดในกิจกรรมวิทยาศาสตร์อื่นๆ

เครื่องมือการประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการ เกณฑ์การให้คะแนนแบบ รุบริค แบบบันทึกพฤติกรรม ทั้งนี้การเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการควรสอดคล้องกับกิจกรรม และพัฒนาการที่เป็นจุดเน้นของหน่วยการจัดประสบการณ์นั้น เช่น พัฒนาการด้านสติปัญญา ด้าน ภาษา ด้านการใช้เหตุผล เป็นต้น

ข. วิธีดำเนินการประเมินทักษะการสื่อสาร ให้ผู้ปกครองประเมินทักษะการสื่อสารของเด็ก ปฐมวัยหลังจากจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมที่ครูผู้สอน ออกแบบและได้สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครองประเมินทักษะการสื่อสารในแบบประเมินทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กสื่อสารตามประเด็นการประเมิน ครอบคลุมทักษะการสื่อสาร 3 ด้าน

3. ในการบันทึกการประเมินทักษะการสื่อสารแต่ละด้าน เมื่อการตอบคำถามของเด็กตรงกับช่องระดับคะแนนทักษะการสื่อสารระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น โดยมีระดับคะแนน 3 ระดับ

ชื่อ-สกุลเด็ก.....อายุ.....ปี
.....เดือน วัน เดือน ปี ที่ประเมินพัฒนาการ.....

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินทักษะการสื่อสาร

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
การสื่อสารด้านการอธิบายคำศัพท์ บอกหรืออธิบายความหมายคำตามภาพที่กำหนด (ภาพที่สอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์)	การบอกชื่อ		
	บอกชื่อภาพที่กำหนดได้ถูกต้อง ☐	บอกชื่อภาพที่กำหนดได้ใกล้เคียงคลาดเคลื่อนเล็กน้อย ☐	บอกชื่อภาพโดยได้รับคำแนะนำ หรือบอกชื่อภาพไม่ได้ ☐
	การอธิบายความหมาย		
	อธิบายความหมายได้สอดคล้องกับภาพ 2 ประโยคหรือมากกว่า ☐	อธิบายความหมายได้สอดคล้องกับภาพได้ 1 ประโยค ☐	อธิบายความหมายไม่สอดคล้องกับภาพ ต้องได้รับคำแนะนำ ☐
การสื่อสารด้านการสร้างประโยค สร้างประโยคที่สมบูรณ์ประกอบด้วยประธาน กริยา หรือ ประธาน กริยากรรม เป็นเรื่องราว	สร้างประโยคที่สมบูรณ์สอดคล้องกับภาพได้ 2 ประโยคหรือมากกว่า ☐	สร้างประโยคที่สมบูรณ์สอดคล้องกับภาพได้ 1 ประโยค ☐	สร้างประโยคที่ขาดความสมบูรณ์ต้องได้รับคำแนะนำ ☐
	การตอบคำถาม		
การสื่อสารด้านการสนทนาโต้ตอบ พูดยตอบคำถามจากภาพสถานการณ์ บอกเหตุและผลที่เกิดขึ้น	ตอบคำถามเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้สอดคล้องกับภาพครบทั้ง 3 ข้อ ☐	ตอบคำถามเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้สอดคล้องกับภาพ 2 ข้อ ☐	ตอบคำถามได้สอดคล้องกับภาพ 1 ข้อ หรือตอบคำถามโดยต้องได้รับคำแนะนำ ☐

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
	การบอกเหตุและผล		
บอกเหตุและผล สอดคล้องกับภาพ สถานการณ์ได้ 2 ประโยคหรือมากกว่า	บอกเหตุและผล สอดคล้องกับภาพ สถานการณ์ได้ 1 ประโยค	บอกเหตุและผล สอดคล้องกับภาพโดย ตัดแนะหรือบอก เหตุและผลไม่สอดคล้องกับภาพ	
☐	☐	☐	

โดยแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

- 13 – 15 คะแนน หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับมาก
 9 – 12 คะแนน หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
 5 - 8 คะแนน หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับพอใช้

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

3. **กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ มีจินตนาการผ่านกิจกรรมที่ทำ กิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ โดยมีรูปแบบ ดังนี้

ก. **ลักษณะกิจกรรม** เป็นลักษณะกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยมีลักษณะต่อไปนี้

- วาดภาพระบายสีเทียน สีไม้ สีน้ำ โดยครูสื่อสารกับผู้ปกครอง กำหนดหัวข้อหรือเรื่องราวให้เด็กทำผลงาน

- ฉีก ตัด ปะ กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ เช่น ใบบัว ภูงขนม เด็กๆ จะได้สังเกตความแตกต่างของวัสดุที่หลากหลาย ใช้วัสดุที่มีอยู่รอบตัวสร้างภาพเรื่องราว

- ประดิษฐ์ของเล่นจากวัสดุ ให้เด็กและผู้ปกครองร่วมกับประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เรียนรู้ในเรื่องมิติสัมพันธ์ พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ปลูกฝังนิสัยความพอเพียง

เครื่องมือการประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกคำพูดเด็ก แฟ้มสะสมงาน เน้นการกระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องราว สนทนาโต้ตอบจากงานศิลปะที่ตนเองทำ ผู้ปกครองเป็นผู้บันทึกคำพูดเด็ก และเก็บรวบรวมผลงานเด็กในแฟ้มสะสมงาน ซึ่งอาจเป็นผลงานที่เด็กชื่นชอบ หรือผลงานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในพัฒนาการของเด็ก

ข. **วิธีดำเนินการ** ให้ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังจากจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมที่ครูผู้สอนออกแบบและได้สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการ โดยผู้ปกครองสังเกตการทำงานและผลงานของเด็กทั้งที่เป็นภาพวาดหรือภาพถ่าย กระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องราว สนทนาโต้ตอบจากงานศิลปะที่ตนเองทำ
3. ในการบันทึกคำพูดเด็ก ถ้ามีข้อสังเกตเพิ่มเติมให้บันทึกไว้ตอนท้ายรายการ

ชื่อ-สกุลเด็ก..... อายุ..... ปี
เดือน วัน เดือน ปี ที่ประเมินพัฒนาการ.....

ภาพวาดหรือภาพถ่ายผลงานศิลปะของเด็ก

ผู้ปกครอง : ผลงานของหนูชื่ออะไรคะ
 เด็ก :
 ผู้ปกครอง : เล่าให้คุณแม่/คุณพ่อฟังหน่อย จากภาพ ใคร ทำอะไรบ้าง (กระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กเล่า เรื่องจากผลงานที่ตนเองทำ)
 ข้อสังเกตเพิ่มเติม

4. กิจกรรมเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ เล่นอย่างมีความหมาย ผ่านของเล่นต่างๆ กิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ โดยมีรูปแบบ ดังนี้
 - ก. ลักษณะกิจกรรม เป็นลักษณะกิจกรรมที่สร้างการเรียนรู้ โดยมีลักษณะต่อไปนี้
 - เล่นของเล่นที่มีอยู่ที่บ้าน เช่น บล็อก ตัวต่อ หุ่นยนต์ การเล่นจะมีความหมายมากขึ้นเมื่อผู้ปกครองร่วมพูดคุย เข้าไปเล่นกับเด็กด้วย
 - เล่นของเล่นธรรมชาติรอบตัว บริเวณบ้าน เด็กจะได้สังเกตผ่านการสำรวจ เช่น เล่นหมากเก็บ เล่นขายของ
 - เล่นบทบาทสมมติ เช่น เล่นคุณครู นักเรียน เล่นขายของ เล่นตามอาชีพต่างๆ

เครื่องมือการประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการ แบบบันทึกพฤติกรรม แบบบันทึกคำพูดเด็ก

ข. วิธีดำเนินการ ให้ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังจากจัดกิจกรรมเล่นตามมุม โดยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมเล่นตามมุมตามหน่วยการจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมที่ครูผู้สอนออกแบบและได้สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง
2. ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการ โดยผู้ปกครองสังเกตการเล่นของเด็กในแต่ละกิจกรรมที่เด็กเลือก และบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต
3. ผู้ปกครองบันทึกข้อมูลที่เป็นการบรรยายพฤติกรรม การกระทำ คำพูดเด็ก โดยบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏ บันทึกความเป็นจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นหรือการตัดสินส่วนตัวลงไป

บันทึกการสังเกต
ชื่อ-สกุลเด็ก.....อายุ.....ปี.....
เดือน วัน เดือน ปี ที่ประเมินพัฒนาการ.....
ชื่อกิจกรรมที่เด็กเล่น
พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต
.....
.....
.....
.....
.....

5. กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา การคิด หาเหตุผล เกิดความคิดรวบยอด กิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ โดยมีรูปแบบ ดังนี้

ก. ลักษณะกิจกรรม เป็นลักษณะกิจกรรมที่สร้างการเรียนรู้ โดยมีลักษณะต่อไปนี้

- การจับคู่ เช่น จับคู่ภาพเหมือน จับคู่ภาพสัมพันธ์กัน จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- การเรียงลำดับขนาดของสิ่งของ เช่น เล็กไปหาใหญ่ เตี้ยไปหาสูง เรียงลำดับจำนวนมากไปหาน้อย ผู้ปกครองสามารถหาสิ่งของใกล้ตัวมาเล่นกับเด็กได้

เครื่องมือการประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค แบบบันทึกพฤติกรรม ทั้งนี้การเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการควรสอดคล้องกับทักษะที่

เป็นจุดเน้นของเกมการศึกษาที่เล่น เช่น เกมการศึกษาที่ส่งเสริมทักษะด้านคณิตศาสตร์ ทักษะด้านภาษา ทักษะด้านมิติสัมพันธ์ เป็นต้น

ข. วิธีดำเนินการ ให้ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังจากจัดกิจกรรมเกมการศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามหน่วยการจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมที่ครูผู้สอนออกแบบ และได้สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครองประเมินพัฒนาการ โดยผู้ปกครองสังเกตกระบวนการเล่นของเด็ก พฤติกรรมที่เด็กปฏิบัติได้หรือไม่ได้จากเกมประเภทต่างๆ เช่น เกมส่งเสริมทักษะคณิตศาสตร์ เกมส่งเสริมทักษะทางภาษา เกมส่งเสริมทักษะมิติสัมพันธ์ และบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต

3. ผู้ปกครองบันทึกข้อมูลในแบบตรวจสอบรายการ โดยทำเครื่องหมายที่กำหนดให้ตรงกับพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ดังนี้

เครื่องหมาย / หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองทุกครั้ง ทำกิจกรรมได้ทุกครั้ง

+ หมายถึง แสดงพฤติกรรม หรือทำกิจกรรมได้ เมื่อได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือจาก

ผู้ปกครอง

X หมายถึง ยังไม่แสดงพฤติกรรม หรือทำกิจกรรมไม่ได้

ชื่อ-สกุลเด็ก.....อายุ.....ปี.....เดือน
วัน เดือน ปี ที่ประเมินพัฒนาการ.....

รายชื่อ	ทักษะด้านคณิตศาสตร์			
	การจัดหมวดหมู่ จับคู่ภาพ สิ่งของที่ เหมือนกัน	การเรียงลำดับ เรียงลำดับสูงไปต่ำ สั้นไปยาว	รูปทรง บอกรูปทรง วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม	การนับ นับตามลำดับ 1-10
1.....				
2.....				
3.....				
4.....				

บทสรุป

การประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงไม่เพียงแต่เป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอนปฐมวัยเท่านั้น แต่ผู้ปกครองจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดให้กับ

เด็กปฐมวัยที่บ้าน ผู้เขียนได้เสนอกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรมพร้อมทั้งเครื่องมือการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับกิจกรรมนั้น ดังเช่น 1) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง เครื่องมือประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการด้านร่างกาย 2) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เครื่องมือประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค แบบบันทึกพฤติกรรม 3) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เครื่องมือประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกคำพูดเด็ก แฟ้มสะสมงาน 4) กิจกรรมเล่นตามมุม เครื่องมือประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการ แบบบันทึกพฤติกรรม แบบบันทึกคำพูดเด็ก 5) กิจกรรมเกมการศึกษา เครื่องมือประเมินพัฒนาการ เช่น แบบตรวจสอบรายการ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค แบบบันทึกพฤติกรรม ทั้งนี้ครูผู้สอนและผู้ปกครองจะต้องวางแผน ทำความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยร่วมกัน เมื่อเด็กปฐมวัยต้องเรียนรู้ที่บ้าน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิตินา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบง ต้นติววงศ์ และศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ. (2561). *การประเมินอย่างใคร่ครวญต่อเด็กปฐมวัย : แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (มปป.). *การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- Decker, C.A. & Decker J.R. (1984). *Planning and administering early childhood programs*. (6 th ed.) New Jerrey; Prenice – Hall.
- Leeper, Sarah H.; others. (1971). *Good School for Young Children*. 5th ed. New York: Macmillan Publishing Company.
- McAfee, O., & Leong, D. (1994). *Assessing and directing young children's development and learning*. Boston: Allyn & Bacon.

